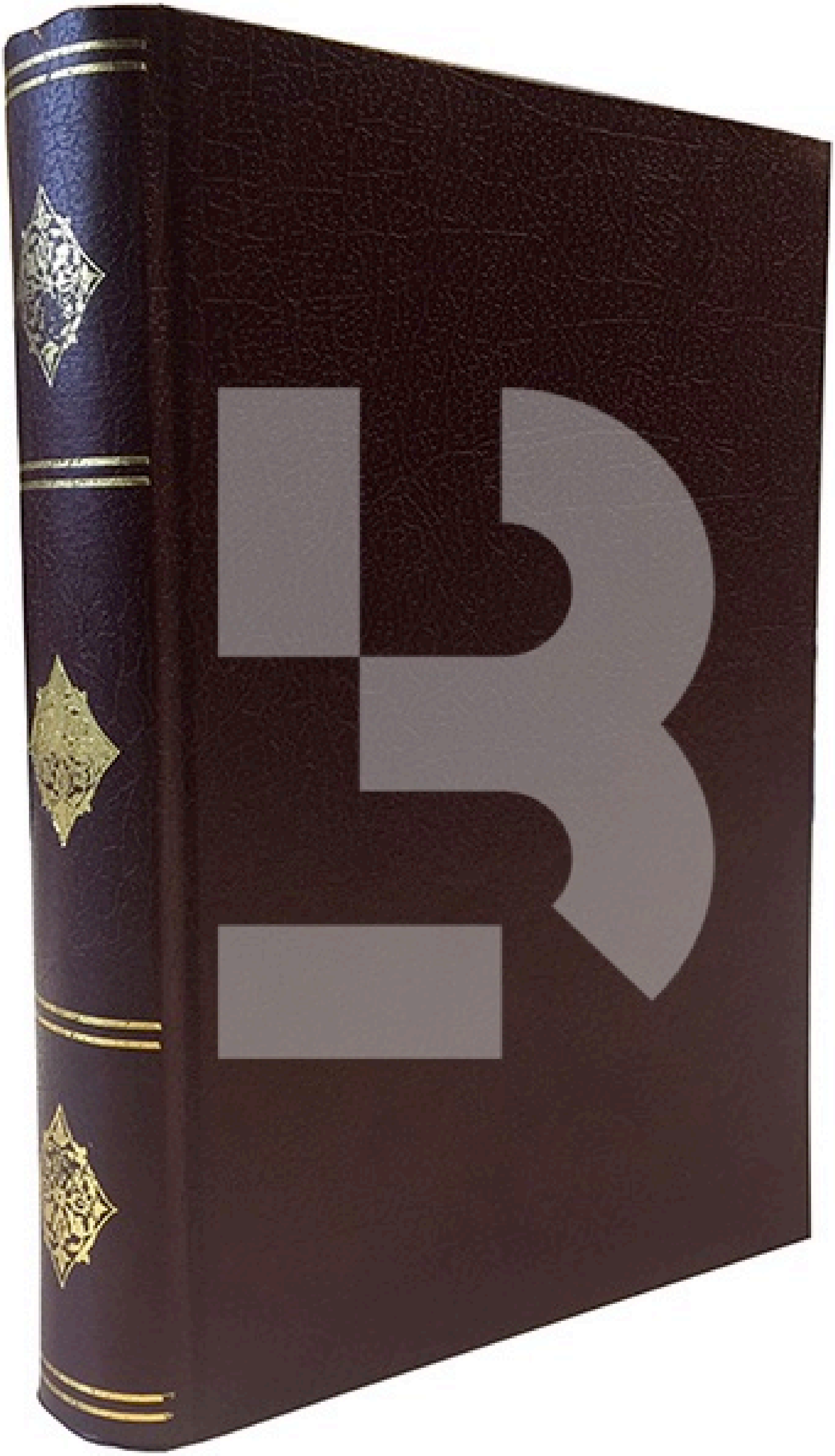

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԵՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

ՆՈՐ ԵՕՐՔ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1867

[Armenian, 8vo.]

ՑԱՆԿ

Աւետարան ըստ Մատթէոսի . . . . . 28 գլուխ
Աւետարան ըստ Մարկոսի . . . . . „ 16 „
Աւետարան ըստ Ղուկասու . . . . . „ 24 „
Աւետարան ըստ Յովհաննու . . . . . „ 21 „
Գործք Առաքելոց . . . . „ 28 „
Թուղթ Պօղոսի Առաքելոյն
առ Հռովմայեցիս . . . . „ 16 „
առ Կորնթացիս Ա . . . . „ 16 „
առ Կորնթացիս Բ . . . . „ 13 „
առ Գաղատացիս . . . . „ 6 „
առ Եփեսացիս . . . . „ 6 „
առ Փիլիպպեցիս . . . . „ 4 „
առ Կողոսացիս . . . . „ 4 „
առ Թեսաղոնիկեցիս Ա . . . . . . „ 5 „
առ Թեսաղոնիկեցիս Բ . . . . . . „ 3 „
առ Տիմոթէոս Ա . . . . „ 6 „
առ Տիմոթէոս Բ . . . . „ 4 „
առ Տիտոս . . . . „ 3 „
առ Փիլիմոն . . . . „ 1 „
առ Եբրայեցիս . . . . „ 13 „
Ընդհանրական Թուղթ Յակոբու . . . „ 5 „
Ա. Ընդհանրական Թուղթ Պետրոսի . „ 5 „
Բ. Ընդհանրական Թուղթ Պետրոսի „ 3 „
Ա. Ընդհանրական Թուղթ Յովհաննու „ 5 „
Բ. Թուղթ Յովհաննու . . . . . . „ 1 „
Գ. Թուղթ Յովհաննու . . . . . . „ 1 „
Ընդհանրական Թուղթ Յուդայի . . . „ 1 „
Յայտնութիւն Յովհաննու . . . . . „ 22 „

2d Edition.

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

Քրիստոսի ազգաբանութիւնը Աբրահամէն մինչև Յովսէփ. 18 Երբ Մարիամը որ Յովսէփին նշանուած էր, Սուրբ Հոգիէն կը յղանայ. 19 Հրեշտակը Յովսէփին միտքը [illegible], և կը ծնի Քրիստոս [illegible].

1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի Դաւիթի
որդւոյն, Աբրահամի որդւոյն։
2 Աբրահամ ծնաւ Իսահակը. Իսահակ ծնաւ
Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յուդան՝ ու անոր եղբայրները.
3 Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Զարան՝
Թամարէն. Փարէս ծնաւ Եսրոմը. Եսրոմ ծնաւ
4 Արամը. Արամ ծնաւ Ամինադաբը. Ամինադաբ
ծնաւ Նաասոնը. Նաասոն ծնաւ Սաղմոնը.
5 Սաղմոն ծնաւ Բոոսը՝ Ռախաբէն. Բոոս ծնաւ
Ովբէդը՝ Հռութէն. Ովբէդ ծնաւ Յեսսէն.
6 Յեսսէ ծնաւ Դաւիթ թագաւորը. Դաւիթ
թագաւորը ծնաւ Սողոմոնը՝ Ուրիայի կնիկէն.
7 Սողոմոն ծնաւ Ռոբովամը. Ռոբովամ ծնաւ
8 Աբիան. Աբիա ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը.
Յովսափատ ծնաւ Յովրամը. Յովրամ
9 ծնաւ Ոզիան. Ոզիա ծնաւ Յովաթամը. Յովաթամ
ծնաւ Աքազը. Աքազ ծնաւ Եզեկիան.
10 Եզեկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէ ծնաւ Ամոնը.
11 Ամոն ծնաւ Յովսիան. Յովսիա ծնաւ Յեքոնիան
ու անոր եղբայրները՝ Բաբելոնեան գերութեան
12 ատենները. Բաբելոն գերութեան երթալէն
ետև՝ Յեքոնիա ծնաւ Սաղաթիէլը. Սաղաթիէլ
13 ծնաւ Զօրաբաբէլը. Զօրաբաբէլ ծնաւ
Աբիուդը. Աբիուդ ծնաւ Եղիակիմը. Եղիակիմ

14 ծնաւ Ազովրը · Ազովր ծնաւ Սադովկը · Սադովկ
15 ծնաւ Աքիմը · Աքիմ ծնաւ Եղիուդը · Եղիուդ
ծնաւ Եղիազարը · Եղիազար ծնաւ Մատթա-
16 նը · Մատթան ծնաւ Յակոբը · Յակոբ ծնաւ
Յովսէփը՝ Մարիամին էրիկը , որմէ ծնաւ Յի-
17 սուս , որ կոչուեցաւ Քրիստոս : Արդ՝ բոլոր
ազգերը Աբրահամէն մինչև Դաւիթ՝ տասնը-
չորս ազգ , և Դաւիթէն մինչև Բաբելոնեան
գերութիւնը՝ տասնըչորս ազգ , ու Բաբելո-
նեան գերութենէն մինչև Քրիստոս՝ տասնը-
չորս ազգ :
18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը աս կերպով
էր · անոր մայրը Մարիամ՝ Յովսէփին նշա-
նուած , դեռ իրարու քով չեկած՝ Սուրբ Հոգիէն
19 յղացած գտնուեցաւ : Եւ Յովսէփ անոր էրիկը
արդար մարդ ըլլալով՝ ու չուզելով որ զանիկայ
խայտառակ ընէ , մտածեց որ ծածկապէս ար-
20 ձակէ զանիկայ : Եւ քանի որ անիկայ աս բանը
կը մտածէր , ահա Տէրոջը հրեշտակը երազի
մէջ երեւցաւ անոր՝ ու ըսաւ · Յովսէփ՝ Դաւիթի
որդին , մի՛ վախնար քեզի առնել քու Մարիամ
կինդ , ինչու որ անոր ներսի դին ծնածը Սուրբ
21 Հոգիէն է : Եւ որդի մը պիտի ծնանի , ու
անոր անունը Յիսուս դնես · քանզի անիկայ իր
22 ժողովուրդը իրենց մեղքերէն պիտի փրկէ : Եւ
աս ամէնը եղաւ , որ կատարուի Տէրոջմէն ը-
23 սուածը՝ մարգարէին ձեռքովը , որ կ'ըսէ · Ահա
կոյսը պիտի յղանայ , ու որդի պիտի ծնանի , և
անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կոչեն , որ կը
24 թարգմանուի՝ Աստուած մեզի հետ : Եւ Յով-
սէփ քունէն արթննալով՝ ինչպէս որ Տէրոջը
հրեշտակը իրեն հրամայեց , անանկ ըրաւ , ու իր
25 կինը քովն առաւ . Եւ չէր գիտեր զանիկայ ,
մինչև իր անդրանիկ որդին ծնաւ , ու անոր
անունը Յիսուս դրաւ :

ԳԼ. Բ

1 Արեւելքէն մոգերը Քրիստոսի կ'երթան աստղի մը առաջնորդութեամբը . 11 և երկրպագութիւն կ'ընեն անոր , ու իրենց ընծաները կը մատուցանեն . 14 Յովսէփ առնելով Յիսուսը ու անոր մայրը Եգիպտոս կը փախչի . 16 Հերովդէս մանր տղաքը կոտորել կու տայ . 20 անոր մահը . 23 Յիսուս Եգիպտոսէն կը դառնայ Գալիլեայի Նազարեթ քաղաքը .

1 Ու երբոր Յիսուս ծնաւ Հրէաստանի Բեթղե-
հեմին մէջ Հերովդէս թագաւորին օրերը , ահա
2 արեւելքէն մոգեր եկան Երուսաղէմ , Ու ըսին ·
Ո՞ւր տեղ է ան որ Հրէաներուն թագաւոր ծնաւ ·
ինչու որ մենք արեւելքի մէջ անոր աստղը տե-
սանք , ու եկանք անոր երկրպագութիւն ընելու :
3 Ու երբոր Հերովդէս թագաւորը լսեց , խռովե-
4 ցաւ , և բոլոր Երուսաղէմը իրեն հետ · Եւ ժող-
վելով բոլոր քահանայապետները ու ժողովուր-
դին դպիրները , հարցուց անոնց՝ թէ Քրիստոս
5 որ ո՞ւր պիտի ծնանի : Անոնք ալ իրեն ըսին ·
Հրէաստանի Բեթղեհեմին մէջ · ինչու որ ասանկ
6 գրուած է մարգարէին ձեռքովը · Եւ դուն Բեթ-
ղեհեմ Յուդայի երկիրը , Յուդայի իշխաննե-
րուն մէջ բնաւ պզտիկ մը չես · ինչու որ քեզմէ
իշխան մը պիտի ելլէ ինծի , որ իմ Իսրայէլ ժո-
7 ղովուրդս պիտի հովուէ : Ան ատենը Հերովդէս
ծածկապէս մոգերը կանչեց , ու աղէկ մը սոր-
8 վեց անոնցմէ աստղին երեւցած ատենը · Եւ զա-
նոնք Բեթղեհեմ ղրկելով՝ ըսաւ · Գացէք ըս-
տոյգը իմացէք ան մանուկին վրայով , ու երբոր
գտնէք , ինծի իմացուցէք , որ ես ալ գամ՝ անոր
9 երկրպագութիւն ընեմ : Ու երբոր անոնք թա-
գաւորէն աս բանը լսեցին , գացին · և ահա ան
աստղը՝ որ արեւելքի մէջ տեսեր էին , անոնց
առջեւէն գնաց , մինչև որ եկաւ կեցաւ մանուկին
10 եղած տեղին վրայ : Երբոր տեսան աստղը , շատ
11 մեծ ուրախութիւնով ուրախացան : Եւ տունը
մտնելով , տեսան մանուկը իր մօրը Մարիամին
հետ , ու ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր ,

և իրենց գանձերը բանալով՝ ընծաներ տուի
12 անոր , ոսկի ու կնդրուկ և զմուռս : Ու հրամա
առնելով երազի մէջ որ ՚նորէն Հերովդէսին չե-
դառնան , ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը
13 Ու երբոր անկէ գացին անոնք , ահա Տէրոջ
հրեշտակը երազի մէջ երևցաւ Յովսէփին՝ ու
ըսաւ . Ելի՛ր՝ առ մանուկը ու անոր մայրը , ու
Եգիպտոս փախիր , և հոն կեցիր մինչև որ ես
քեզի ըսեմ՝ , քանզի Հերովդէս պիտի փնտռէ
14 այս մանուկը՝ կորսնցընելու համար : Ան ալ
ելաւ , մանուկը ու անոր մայրը գիշերով առաւ ,
և գնաց Եգիպտոս . ու մինչև Հերովդէսին մա-
15 հը հոն էր . Որ կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը
մարգարէին ձեռքովը , որ կ'ըսէ . Եգիպտոսէն
կանչեցի իմ որդիս :

16 Ան ատենը երբոր տեսաւ Հերովդէս թէ խա-
բուեցաւ մոգերէն , սաստիկ սրդողեցաւ , ու
ղրկեց ջարդեց Բեթղեհէմի և անոր ամէն սահ-
մաններուն մէջ գտնուած բոլոր մանչ տղաքը՝
երկու տարուընէն վար , ան ժամանակին համե-
17 մատ՝ որ մոգերէն ստուգեց : Ան ատենը կատա-
րուեցաւ Երեմիա մարգարէին ձեռքով ըսուածը ,
18 որ կ'ըսէ . Ռամայի մէջ ձայն մը լսուեցաւ , ողբ ,
լաց ու մեծ կոծ . Ռաքէլ կու լար իր տղաքը հա-
մար , ու չէր ուզեր մխիթարուիլ , ինչու որ չէ-
կային :

19 Ու երբոր Հերովդէս մեռաւ , ահա Տէրոջը
հրեշտակը Եգիպտոս երազի մէջ Յովսէփին երև-
20 ցաւ , Ու ըսաւ . Ելի՛ր՝ առ մանուկը ու անոր
մայրը , և գնա Իսրայէլի երկիրը , քանզի մեռան
21 անոնք՝ որ մանուկին կեանքը կը փնտռէին : Ան
ալ ելաւ՝ մանուկը ու անոր մայրը առաւ , և եկաւ
22 Իսրայէլի երկիրը : Իսկ երբոր լսեց՝ թէ Արքե-
լայոս թագաւորեց Հրէաստանի վրայ իր հօրը
Հերովդէսին տեղը , վախցաւ հոն երթալու . ու

երազի մէջ հրաման առնելով՝ Գալիլեայի կողմե-
23 րը գնաց . Ու եկաւ ՚Նազարէթ ըսուած քաղաքը
բնակեցաւ . որ մարգարէներուն խօսքը կատա-
րուի՝ թէ ՚Նազովրեցի պիտի կոչուի :

ԳԼ. Գ.

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը , պաշտօնը , կերը . և մկրտութիւնը : 7 Յովհաննէս
կը յանդիմանէ փարիսեցիները : 13 և կը մկրտէ Քրիստոսը Յորդանանու մէջ :

1 Ան օրերը Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ , ու Հր-
2 էաստանի անապատին մէջ կը քարոզէր , Ու
կ'ըսէր . Ապաշխարեցէք , ինչու որ երկնից թա-
3 գաւորութիւնը մօտեցած է : Վասն զի ասիկայ
ան է՝ որուն համար Եսայի մարգարէին ձեռքով
ըսուեցաւ , որ կ'ըսէ . Անապատի մէջ կանչողին
ձայնը , Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք , անոր
4 շաւիղները շտկեցէք : Ու աս Յովհաննէսը իր
հանդերձը ուղտի մազէ , ու իր մէջքը կաշիէ գօ-
տի ունէր . և իր կերակուրը՝ մարախ ու վայրենի
5 մեղր էր : Ան ատենը Երուսաղէմ և բոլոր Հր-
էաստան ու Յորդանանու բոլոր կողմերը իրեն
6 կ'ելլէին , Ու կը մկրտուէին իրմէն Յորդանանու
7 մէջ , ու իրենց մեղքերը կը խոստովանէին : Ու
երբոր տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադուկեցինե-
րէն շատերը իր մկրտութեանը եկած , ըսաւ ա-
նոնց . Իժերու ծնունդներ , ով իմացուց ձեզի
8 գալու բարկութենէն փախչիլ : Ուրեմն ապաշ-
9 խարութեան արժանաւոր պտուղ բերէք . Ու
մի՛ խորհիք դուք ձեր ՚ներսը գին ըսել թէ՝ Մենք
մեր հայր՝ Աբրահամը ունինք . քանզի կ'ըսեմ
ձեզի , որ Աստուած կարող է աս քարերէս Աբ-
10 րահամին որդիներ հանելու : Ալ հիմա կացինը
ծառերուն արմատին քովը կը դրուի . ուստի
ամէն ծառ որ բարի պտուղ չըներեր , կը կտրուի
11 ու կրակը կը ձգուի : Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ
ապաշխարութեան համար , բայց իմ ետևէս
եկողը ինծմէ զօրաւոր է , ու ես անոր կօշիկները

կրելու արժանի չեմ ․ անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ
12 Հոգւով Սրբով ու կրակով ․ Որուն հեծանոցը իր
ձեռքն է , և իր կալը պիտի մաքրէ , ու իր ցորենը
համբարը պիտի ժողվէ , և յարդը չմարելու կրակով
պիտի այրէ ։

13 Այն ատենը Յիսուս Գալիլեայէն Յորդանան
14 եկաւ Յովհաննէսին , որ անկէ մկրտուի ։ Եւ
Յովհաննէս կ'արգիլէր անիկայ՝ ու կ'ըսէր ․ Ինծի
պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ , ու դուն ինծի
15 կու գաս ։ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոր ․ Թող տուր հիմա ․ ինչու որ այսպէս կը
վայլէ մեզի որ բոլոր արդարութիւնը կատարենք
16 ․ ետքը թող տուաւ անոր ։ Ու երբոր Յիսուս
մկրտուեցաւ , շուտ մը ջուրէն դուրս ելաւ ,
և ահա երկինքը անոր բացուեցաւ , ու տեսաւ
Աստուծոյ Հոգին որ աղաւնիի պէս կ'իջնէր , ու
17 կու գար իր վրայ ։ Եւ ահա երկինքէն ձայն մը
ելաւ՝ որ կ'ըսէր ․ Ասիկայ է իմ սիրելի Որդիս ,
որուն հաճեր եմ ։

ԳԼ․ Դ

1 Քրիստոս ծոմ կը պահէ ու կը փորձուի ․ 11 Հրեշտակները անոր սպասաւորութիւն կ'ընեն ․ 13 Քրիստոս Կափառնայումի մէջ կը բնակի ․ 17 կը սկսի քարոզել ․ 18 կը կանչէ Պետրոսը ու Անդրէասը , 21 Յակոբոսը և Յովհաննէսը , 23 ու կը բժշկէ բոլոր հիւանդները ։

1 Այն ատենը Յիսուս անապատը տարուեցաւ
2 Սուրբ Հոգիէն՝ որ Սատանայէն փորձուի ․ Եւ
քառասուն ցորեկ ու քառասուն գիշեր ծոմ պահելէն
ետքը՝ անօթեցաւ ։

3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով ըսաւ ․ Թէ որ
դուն Աստուծոյ Որդին ես , ըսէ որ աս քարերը
4 հաց ըլլան ։ Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու
ըսաւ ․ Գրուած է թէ , Ոչ միայն հացով կապրի
մարդ , հապա ան ամէն խօսքով որ Աստուծոյ
բերնէն կ'ելլէ ։

5 Այն ատենը Սատանան առաւ տարաւ զանիկայ

սուրբ քաղաքը , և կայնեցուց զանիկայ տաճարին
6 աշտարակին վրայ , Ու ըսաւ անոր ․ Թէ որ
դուն Աստուծոյ Որդին ես , քեզ [illegible] վար ձգէ ․
ինչու որ գրուած է թէ՝ Իր հրեշտակներուն պիտի
ապսպրէ քեզի համար ․ ու ձեռքերնուն վրայ
պիտի վերցնեն քեզ , որ չըլլայ թէ ոտքդ քարի
7 զարնես ։ Յիսուս ըսաւ անոր ․ Դարձեալ գըրուած
է թէ՝ Քու Տէր Աստուածդ չփորձես ։

8 Սատանան նորէն առաւ հանեց զանիկայ խիստ
բարձր լեռան մը վրայ , և ցուցուց անոր աշխարհի
բոլոր թագաւորութիւնները ու անոնց փառ-
9 քը ․ Ու ըսաւ անոր ․ Ասոնք ամէնը քեզի կու
տամ , թէ որ իյնաս՝ ինծի երկրպագութիւն
10 ընես ։ Այն ատենը Յիսուս ըսաւ անոր ․ Ետիս
գնա՛ Սատանայ ․ ինչու որ գրուած է թէ՝ Քու
Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն ընես , ու
11 միայն զանիկայ պաշտես ։ Այն ատենը Սատանան
զանիկայ թողուց ․ և ահա հրեշտակներ
եկան ու իրեն սպասաւորութիւն կ'ընէին ։

12 Եւ երբոր լսեց Յիսուս թէ Յովհաննէս մատնուեցաւ
13 , ելաւ գնաց Գալիլեա ․ Ու ձգելով
Նազարէթը , եկաւ բնակեցաւ Կափառնայում՝
ծովեզերեայ [illegible] , Զաբուղոնի ու Նեփթա-
14 ղիմի սահմաններուն մէջ ․ Որ կատարուի Եսայի
15 մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը ․ Զաբու-
ղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի երկիրը , ծովու
ճամբով Յորդանանու անդիի կողմը , Հեթանո-
16 սաց Գալիլեան ․ Խաւարի մէջ նստող ժողովուրդը
մեծ լոյս տեսաւ , և լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ
մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը նստէին ։
17 Անկէ ետև Յիսուս սկսաւ քարոզել ու ըսել ․
Ապաշխարեցէք , ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը
մօտ է ։

18 Երբոր Յիսուս Գալիլեացւոց ծովուն քովերը
կը պտըտէր , տեսաւ երկու եղբայրներ՝ Պետրոս

կոչուած Սիմոնը, և անոր եղբայրը Անդրէասը
19 ծովը ուռկան ձգած, քանզի որ ձկնորս էին. Եւ
ըսաւ անոնց. Իմ ետևէս եկէք, ու ձեզ մարդոց
20 որսորդ ընեմ: Անոնք ալ շուտ մը ուռկանները
21 թողուցին, ու անոր ետևէն գացին: Եւ անկէ
առաջ երթալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայր-
ներ, Զեբեդեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը
Յովհաննէսը՝ նաւին մէջ իրենց հօրը Զեբեդէո-
սին հետ, երբ իրենց ուռկանները կը կարկը-
22 տէին. ու կանչեց զանոնք: Անոնք ալ շուտ մը
նաւը ու հայրերնին թողուցին, ու անոր ետևէն
գացին:
23 Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլեան պտըտելով, կը
սորվեցընէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, և
արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր, ու
ժողովուրդին մէջի ամէն կերպ հիւանդութիւն-
24 քը ու ամէն կերպ ցաւերը կը բժշկէր: Եւ անոր
համբաւը բոլոր Սուրիան տարածուեցաւ, և բե-
րին անոր՝ բոլոր հիւանդները որ կերպ կերպ
ցաւերով ու տանջանքներով կը նեղուէին, և
դիւահարները ու լուսնոտները և անդամալոյծ-
25 ները. ու բժշկեց զանոնք: Եւ շատ ժողո-
վուրդներ անոր ետևէն կ'երթային՝ Գալիլեայէն
ու Դեկապոլիսէն, և Երուսաղէմէն, ու Հրէաս-
տանէն, և Յորդանանու անդիի կողմէն:

ԳԼ. Ե

1 Քրիստոս կը սկսի իր քարոզութիւնը լեռան վրայ. 3 և կ'երանէ թէ որոնք են երանելիները. 13 իր աշակերտները կ'անուանէ երկրի աղ. 14 աշխարհի լոյս. քաղաք լեռան վրայ կեցած քաղաք. 17 կը յայտնէ թէ ինքը եկաւ օրէնքը կատարելու. 21 կը բացատրէ թէ ինչ է սպանութիւն ընելը. 27 շնութիւն ընելը. 33 երդում ընելը. 38 կը սորվեցնէ չարին հակառակ չկենալ. 44 մինչև անգամ թշնամիները սիրել. 48 և կատարեալ ըլլալ Հօրը նման ըլլալ.

1 Եւ տեսնելով ժողովուրդները՝ լեռը ելաւ. ու
երբոր նստաւ հոն, իր աշակերտները քովը գա-
2 ցին. Եւ իր բերանը բանալով՝ կը սորվեցընէր
անոնց, ու կ'ըսէր.

3 Երանի հոգւով աղքատներուն, քանզի որ երկ-
4 նից թագաւորութիւնը անոնցն է: Երանի սգա-
ւորներուն, քանզի որ անոնք պիտի մխիթա-
5 րուին: Երանի հեզերուն, քանզի որ անոնք պի-
6 տի ժառանգեն երկիրը: Երանի անոնց՝ որ անօ-
թի ու ծարաւ են արդարութեան, քանզի որ
7 անոնք պիտի կշտանան: Երանի ողորմածնե-
րուն, քանզի որ անոնք ողորմութիւն պիտի
8 գտնեն: Երանի անոնց՝ որ սրտով մաքուր են,
քանզի որ անոնք պիտի տեսնեն զԱստուած:
9 Երանի խաղաղութիւն ընողներուն, քանզի որ
10 անոնք Աստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին: Ե-
րանի անոնց՝ որ հալածուած են արդարութեան
համար, քանզի որ երկնից թագաւորութիւնը
11 անոնցն է: Երանի է ձեզի՝ երբոր կը նախատեն
ձեզ ու կը հալածեն, և սուտ տեղը ամէն կերպ
գէշ խօսքեր կը խօսին վրանիդ՝ ինծի համար.
12 Ցնծացէք և ուրախ եղէք, քանզի որ ձեր վարձքը
շատ է երկինքը. քանզի աս կերպով հալածեցին
ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները:
13 Դուք էք երկրի աղը. հապա թէ որ աղը իր
համը կորսնցընէ, ինքը ինչով պիտի աղուի.
անկէ ետև բանի մը չգար, միայն թէ դուրս
ձգուելու և մարդոց ոտքին տակը կոխուելու:
14 Դուք էք աշխարհի լոյսը. քաղաք մը՝ որ լեռան
15 վրայ կեցած է, չկրնար պահուիլ: Ու ճրագը
չեն վառեր և դներ գրուանի տակ, հապա աշ-
տանակի վրայ, և լոյս կու տայ բոլոր տանը մէջ
16 եղողներուն: Անանկ թող լուսաւորէ ձեր լոյսը
մարդոց առջին, որ տեսնեն ձեր բարի գործե-
րը, ու փառաւորեն ձեր Հայրը՝ որ երկինքն է:
17 Մի կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մար-
գարէները աւրելու. չեկայ աւրելու, հապա կա-
18 տարելու: Քանզի ճշմարտապէս կ'ըսեմ ձեզի.
Մինչև որ երկինք ու երկիր անցնին, օրէնքէն

յովտ մը՝ կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի
19 մինչև որ բոլորն ալ կատարուի։ Ուստի ով որ ա
ամենափոքր պատուիրանքներուն մէկը աւրէ
ու մարդոց անանկ սորվեցնէ, անիկայ ամենա-
փոքր պիտի կոչուի երկնից թագաւորութեանը
մէջ. բայց ով որ ընէ և սորվեցնէ, անիկայ մե
պիտի կոչուի երկնից թագաւորութեանը մէջ։
20 Քանզի կ՚ըսեմ ձեզի. թէ որ ձեր արդարու-
թիւնը դպիրներուն ու փարիսեցիներուն արդարութենէն աւելի չըլլայ, բնաւ պիտի չմտնէք երկ-
նից թագաւորութիւնը։

21 Լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն. Սպա-
նութիւն մի՛ ըներ. և ով որ սպանութիւն ընէ
22 դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ։ Բայց
ես ձեզի կ՚ըսեմ. Ով որ իր եղբօրը պարապ տե-
ղը սրդողի, դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլ-
լայ. և ով որ իր եղբօրը Յիմար ըսէ, ատեանի
պարտաւոր պիտի ըլլայ. և ով որ իր եղբօրը Անմիտ
ըսէ, գեհենի կրակին պարտաւոր պիտի ըլլայ։
23 Ուրեմն թէ որ քու ընծադ սեղանին վրայ բերես,
ու հոն միտքդ գայ՝ թէ քու եղբայրդ քեզի դէմ
24 բան մը ունի, Հոն ձգէ քու ընծադ սեղանին
առջևը, և գնա առաջ եղբօրդ հետ հաշտուէ
ու ետքը եկուր որ քու ընծադ մատուցանես։
25 Քու ոսոխիդ հետ շուտով միաբանէ, քանի որ
անոր հետ ճամբուն մէջն ես. չըլլայ որ քու
ոսոխդ քեզ դատաւորին մատնէ, և դատաւորը
26 դահճին, և բանտը ձգուիս։ Ճշմարիտ կ՚ը-
սեմ քեզի, պիտի չելլես անկէ, մինչև որ վերջին
նաքարակիտը չվճարես։

27 Լսեր էք որ ըսուեցաւ. Շնութիւն մի՛ ըներ
28 Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ. Ով որ կնիկ մարդու կը
նայի անոր ցանկանալու համար, ալ անիկայ իր
29 սրտին մէջ շնութիւն բրաւ անոր հետ։ Արդ
թէ որ քու աջ աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ,

հանէ զանիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ. ինչու որ աղէկ է
քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի, ու քու
30 բոլոր մարմինդ դժոխքը չձգուի։ Ու թէ որ աջ
ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, կտրէ զանիկայ՝
ու քեզմէ ձգէ. ինչու որ աղէկ է քեզի որ ան-
դամներուդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մար-
31 մինդ դժոխքը չձգուի։ Նաև ըսուեցաւ թէ՝
Ով որ իր կնիկը կ՚արձակէ, թող անոր արձակ-
32 ման թուղթ տայ. Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ թէ՝
Ով որ իր կնիկը կ՚արձակէ առանց պոռնկու-
թեան պատճառի, ինքը պատճառ կ՚ըլլայ անոր
շնութիւն ընելուն, և ով որ ան արձակուածը
առնէ, շնութիւն կը գործէ։

33 Դարձեալ լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիննե-
րուն. Սուտ երդում մի՛ ըներ, հապա ըրած եր-
34 դումներդ վճարէ Տէրոջը։ Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ.
Ամենևին երդում մի՛ ըներ. ոչ երկնքի վրայ՝
35 որ Աստուծոյ աթոռն է, Ու ոչ երկրի վրայ՝ որ
անոր ոտքերուն պատուանդանն է, ոչ ալ Երու-
սաղէմի վրայ՝ որ մեծ թագաւորին քաղաքն է.
36 Ու ոչ քու գլխուդ վրայ երդում ընես, ինչու որ
չես կրնար մէկ մազ մը ճերմկցընել կամ սեւցը-
37 նել։ Հապա ձեր խօսքը ըլլայ այո՛ այո, և ոչ՝
ոչ. ու ասկէ աւելին՝ չարէն յառաջ կու գայ։

38 Լսեր էք որ ըսուեցաւ. Աչքի տեղ՝ աչք. ու
39 ակռայի տեղ՝ ակռայ։ Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ.
Չարին հակառակ մի՛ կենաք. հապա թէ որ մէկը
ապտակ մը զարնէ աջ ծնօտիդ՝ դարձուր անոր
40 մի՛ւսն ալ։ Ու մէկը որ կ՚ուզէ քեզի հետ դատ
վարել՝ ու քու շապիկդ առնել, թող տուր անոր
41 քու վերարկուդ ալ։ Ու ով որ քեզ պահակ բռնէ՝
ու մղոն մը ճամբայ քշէ, գնա անոր հետ երկու։
42 Քեզմէ ուզողին տուր, ու երես մի՛ դարձըներ
անկէ՝ որ կ՚ուզէ քեզմէ փոխ առնել։

43 Լսեր էք որ ըսուեցաւ. Քու ընկերդ սիրես,

44 ու թշնամիդ ատես : Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ
Սիրեցէք ձեր թշնամիները . օրհնեցէք ձե
անիծողները . բարի ըրէք անոնց՝ որ ձեզ կ'ա
տեն , և աղօթք ըրէք անոնց համար՝ որ ձեզ կ
45 չարչարկեն ու կը հալածեն . Որ ձեր երկնաւո
Հօրը որդիքը ըլլաք . ինչու որ իր արևը կը ծա
գեցընէ թէ չարերուն և թէ բարիներուն վրայ
և անձրև կը ղրկէ թէ արդարներուն և թէ ան
46 ւորներուն վրայ : Վասն զի թէ որ դուք ձե
սիրողները սիրէք , ինչ վարձք կ'ունենաք . չ
47 որ մաքսաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն : Եւ թէ ո
միայն ձեր եղբայրներուն բարև տաք , ինչ աւե
կ'ընէք [illegible] . չէ՞ որ մաքսաւորներն ալ նոյն
48 կ'ընեն : Ուրեմն դուք կատարեալ եղէք՝ ինչպէ
որ ձեր երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ է :

ԳԼ. Զ.

1 Քրիստոս կը յորդորէ [illegible] ողորմութիւն ընելու վրայ . ու կը խօսի [illegible] 5 աղօթք ընելու . 14 մեր եղբայրը յանցանքը ներելու . 16 ծոմ պահելու . 19 [illegible] . 24 Աստուծոյ և մամոնայի ծառայութիւն ընելու [illegible] . 25 [illegible] համար հոգ չընենք . 33 հապա Աստուծոյ թագաւորութիւնը խնդրենք .

1 Զգո՛յշ եղէք որ ձեր ողորմութիւնը մարդոց
առջևը չընէք՝ անոնց երևնալու համար . եթէ
ո՛չ՝ վարձք չէք առներ ձեր Հօրմէն՝ որ երկինքն
2 է : Ուստի երբոր ողորմութիւն կ'ընես , առջևդ
փող մի՛ հնչեցըներ , ինչպէս որ կեղծաւորները
ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ կ'ընեն
որ մարդոցմէ փառաւորուին . Ճշմարիտ կ'ըսեմ
3 ձեզի , անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան : Իսկ
դուն երբոր ողորմութիւն կ'ընես , ձախ ձեռքդ
4 թող չգիտնայ աջ ձեռքիդ ինչ գործելը . Որ քու
ողորմութիւնդ գաղտուկ ըլլայ . և քու Հայրդ
որ գաղտուկը կը տեսնէ , քեզի յայտնապէս հա
տուցում պիտի ընէ :
5 Ու երբոր աղօթք կ'ընես , կեղծաւորներուն
նման չըլլաս , որ կը սիրեն ժողովարաններուն մէ

ու հրապարակներուն անկիւնները կայնելով՝ ա-
ղօթք ընել , որ մարդոց երևնան . Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի , անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան :
6 Իսկ դուն երբոր աղօթք կ'ընես , մտիր քու ներ-
քին սենեակդ , ու դուռդ գոցէ , և աղօթք ըրէ
քու Հօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ [illegible] . և քու
Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ , քեզի յայտնա-
7 պէս հատուցում պիտի ընէ : Ու երբոր աղօթք
կ'ընէք , հեթանոսներուն պէս շատախօս մի՛ ըլ-
լաք . վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ խօսե-
8 լուն համար պիտի լսուին : Ուրեմն անոնց չնմա-
նիք . ինչու որ ձեր Հայրը ձեզի պէտք եղածը
9 գիտէ՝ դեռ դուք իրմէ չխնդրած : Ուստի ա-
սանկ աղօթք ըրէք դուք .

Ով Հայր մեր՝ որ երկինքն ես , քու անունդ
10 սուրբ ըլլայ . Քու թագաւորութիւնդ գայ , քու
կամքդ ըլլայ , ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ
11 երկրիս վրայ . Մեր ամէն աւուր հացը՝ այսօր
12 մեզի տուր . Եւ մեզի ներէ մեր պարտքերը , ինչ-
պէս որ մենք ալ կը ներենք մեր պարտականնե-
13 րուն . Ու մեզ փորձութեան մի՛ տանիր . հապա
չարէն մեզ ազատէ . ինչու որ քուկդ է թագա-
ւորութիւնը և զօրութիւնը ու փառքը յաւի-
տեանս . ամէն :

14 Վասն զի թէ որ դուք ներէք մարդոց իրենց
յանցանքները , ձեր երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի
15 կը ներէ . Հապա թէ որ դուք չներէք մարդոց
իրենց յանցանքները , ձեր Հայրն ալ ձեզի չներեր
ձեր յանցանքները :

16 Ու երբոր ծոմ կը պահէք , կեղծաւորներուն
պէս տրտմերես մի՛ ըլլաք . քանզի իրենց երես-
ները կ'աւրեն որ մարդոց երևնան թէ ծոմ կը
պահեն . Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , անոնք իրենց
17 վարձքը առած կ'ըլլան : Բայց դուն երբոր ծոմ
18 կը պահես , գլուխդ օծէ , ու երեսդ լուա , Որ

25 Ետքը Բառնաբաս Տարսոն ելաւ՝ Սօղոսը փնտռելու, և զանիկայ գտնելով՝ Անտիոք բերաւ.
26 Ու եղաւ որ անոնք լման տարի մը եկեղեցիին
հետ մէկտեղ ժողվուելով, շատ ժողովուրդ
սորվեցուցին. ու ամենէն առաջ Անտիոքի մէջ
աշակերտները Քրիստոնեայ անուանեցան ։
27 Ան օրերը Երուսաղեմէն մարգարէներ իջա
28 Անտիոք ։ Եւ անոնցմէ մէկը Ագաբոս անունով
ելաւ իմացուց Հոգիին զօրութեամբը՝ թէ մե
սով մը պիտի ըլլայ բոլոր աշխարհ, որ և եղա
29 Կղօդիոսին օրերը ։ Եւ աշակերտները որոշեցի
որ իրենցմէ ամէն մէկը ձեռքէն եկածին չա
Հրէաստանի մէջ բնակող եղբայրներուն օգնու
30 թիւն խրկեն. Որ կատարեցին ալ, երէցներուն
խրկելով Բառնաբասին ու Սօղոսին ձեռքովը ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Հերովդէս Թագաւորը կը հալածէ քրիստոնեաները. Յակոբոսը կը սպաննէ, և Պե
տրոսը բանտը դնել կու տայ. որուն համար եկեղեցիին աղօթք ընելով, Տէրոջը հրեշ
տակը կը հանէ զանիկայ. 20 Հերովդէս իր հպարտութեանը Աստուծոյ փառքը
իրեն առնելով՝ Տէրոջը հրեշտակէն կը զարնուի, և որդերը կը մեռնի.
Ասոր մահէնէն ետև՝ Աստուծոյ խօսքը յաջողութեամբ կը տարածուի.

1 *Ան ատենները Հերովդէս թագաւորը ձեռ
զարկաւ եկեղեցիէն մէկ քանիները չարչարելու
2 Եւ Յովհաննէսին եղբայրը Յակոբոսը սրով
3 սպաննեց ։ Ու տեսնելով որ Հրեաներուն հաճելի
է, անոր վրայ Պետրոսն ալ բռնեց. ու բաղարջա
4 կերաց օրերն էին ։ Զանիկայ երբոր բռնեց՝ բան
տը դրաւ, և չորս կարգ չորսական զինուորնե
րու յանձնեց որ պահեն, և կ'ուզէր զատկէն
5 ետև ժողովուրդին հանել զանիկայ ։ Ուստի
Պետրոս բանտին մէջ պահուած էր, բայց եկե
ղեցին անդադար աղօթք կ'ընէր Աստուծոյ ա
6 նոր համար ։ Ու երբոր Հերովդէս ուզեց անի
կայ դուրս բերել, ան գիշերը Պետրոս երկու
զինուոր մէջտեղը կը քնանար՝ կրկին շղ-
թաներով կապուած. ու պահապանները դրա-

7 նը առջևը բանտը կը պահպանէին ։ Եւ ահա
Տէրոջը հրեշտակը հոն վրան կայնեցաւ, ու տա-
նը մէջ լոյս մը ծագեց, և Պետրոսին կողը խը-
թելով՝ արթնցուց զանիկայ, ու ըսաւ. Շու-
տով ելիր. ու շղթաները անոր ձեռքերէն վար
8 ինկան ։ Եւ հրեշտակը ըսաւ անոր. Գօտիդ
կապէ, ու հողաթափներդ ոտքդ հագիր. անի-
կայ ալ այնպէս ըրաւ. և ըսաւ անոր. Հանդերձդ
9 վրադ առ՝ ու եկուր իմ ետևէս ։ Ան ալ ելլելով
անոր ետևէն կ'երթար, և չէր գիտեր թէ ան
հրեշտակէն եղած բանը իրաւ է, հապա կը կար-
10 ծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ ։ Ու երբոր անոնք
առաջին ու երկրորդ պահպանութիւններէն անցան,
եկան մինչև երկաթէ դուռը, որ քաղաքին մէջ
կը հանէր, որ ան ինքնիրմէ բացուեցաւ անոնց.
և դուրս ելլելով՝ մէկ փողոց մը անցան. հրեշտակն
11 ալ իսկոյն անկէ զատուեցաւ ։ Ու Պետրոս ինք-
զինքին գալով՝ ըսաւ. Հիմա ճշմարտապէս գի-
տեմ՝ որ Տէրը իր հրեշտակը խրկեց, և ազատեց
զիս Հերովդէսին ձեռքէն, ու Հրէից ժողովուր-
12 դին բոլոր ակնկալութենէն ։ Եւ մտածելով՝ ե-
կաւ Մարկոս ըսուած Յովհաննէսին մօրը Մա-
րիամին տունը, ուր որ շատերը ժողվուած ա-
13 ղօթք կ'ընէին ։ Եւ [illegible] դուրսի դուռը որ զար-
կաւ, Հռովդէ անունով աղախին մը գնաց ա-
14 կանջ դնելու ։ Ու երբոր Պետրոսին ձայնը ճանչ-
ցաւ, ուրախութենէն դուռը չբացաւ, հապա
ներս վազելով պատմեց, թէ Պետրոս դրանը
15 առջևը կայներ է ։ Իսկ անոնք ըսին անոր,
խենթեցեր ես. բայց ինքը կը պնդէր թէ անանկ
է. անոնք ալ կ'ըսէին. Անոր հրեշտակը պիտի
16 ըլլայ ։ Սակայն Պետրոս անդադար կը զարնէր.
ու երբոր բացին, զինքը տեսնելով ապշեցան ։
17 Բայց անիկայ ձեռքով նշան կ'ընէր անոնց՝ որ
լուռ կենան, ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս Տէ-
րը